

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 3/2024-7

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky sp. zn. 3T/45/2020 zo 17. júna 2021 a uzneseniu Krajského súdu v Nitre sp. zn. 2To/45/2021 z 27. septembra 2021 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 3. novembra 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom okresného súdu sp. zn. 3T/45/2020 zo 17. júna 2021 a uznesením krajského súdu sp. zn. 2To/45/2021 z 27. septembra 2021. Navrhuje napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov zrušiť. Zároveň požiadal o ustanovenie mu právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a ústavným súdom vyžiadaných rozhodnutí v označenej trestnej veci vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu sp. zn. 3T/45/2012 zo 17. júna 2021 uznaný vinným zo spáchania zločinu obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 ods. 1 a ods. 2 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. b) Trestného zákona v spolupáchateľstve podľa § 20 Trestného zákona, za ktorý bol odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere 4 rokov a 8 mesiacov so zaradením sťažovateľa na jeho výkon do ústavu so stredným stupňom stráženia.

3. Krajský súd uznesením č. k. 2To/45/2021-2176 z 27. septembra 2021 odvolanie sťažovateľa proti prvostupňovému rozsudku podľa § 319 Trestného poriadku zamietol ako nedôvodné a podobne Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 2 Tdo 74/2022 z 27. júna 2023 jeho dovolanie podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol, lebo bolo zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Proti rozsudku okresného súdu zo 17. júna 2021 a uzneseniu krajského súdu z 27. septembra 2021 sťažovateľ podal túto ústavnú sťažnosť, v ktorej namieta porušenie svojho základného práva podľa § 50 ods. 3 ústavy, „*podľa ktorého obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu v spojení s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach*“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie označených práv sťažovateľa rozsudkom okresného súdu sp. zn. 3T/45/2020 zo 17. júna 2021 a uznesením krajského súdu sp. zn. 2To/45/2021 z 27. septembra 2021.

III.1. K namietanému porušeniu práv rozsudkom okresného súdu:

6. Pokiaľ ide o požiadavku sťažovateľa preskúmať prvostupňové rozhodnutie v jeho trestnej veci z hľadiska jeho ústavnej udržateľnosti, ústavný súd pripomína, že systém ochrany základných práv a slobôd zaručených ústavou a ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich zo záväznej medzinárodnej zmluvy je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám, resp. ľudským právam a základným slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 127 ods. 1 a čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, resp. ľudských práv a základných slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Všeobecné súdy sú tak ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (II. US 13/01).

7. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd vo vzťahu k napadnutému rozsudku okresného súdu konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu ústavnej sťažnosti, ktorou je nedostatok právomoci ústavného súdu.

8. V danom prípade sťažovateľ disponoval možnosťou uplatniť svoje námietky o prípadnom pochybení okresného súdu ako prvostupňového súdu prostredníctvom odvolania podľa § 306 a nasl. Trestného poriadku, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Z obsahu ústavnej sťažnosti a ústavným súdom vyžiadaných príslušných rozhodnutí vyplýva, že proti napadnutému rozsudku okresného súdu bolo sťažovateľom podané odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením krajského súdu. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

9. S poukazom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti rozsudku okresného súdu v súlade s § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odmietol pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu práv uznesením krajského súdu:

10. Aj vo vzťahu k tejto časti ústavnej sťažnosti ústavný súd s prihliadnutím na § 56 zákona o ústavnom súde v prvom rade zisťoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebráni existencia niektorého z dôvodov uvedených v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

11. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

12. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že posledným orgánom verejnej moci konajúcim v trestnej veci sťažovateľa bol najvyšší súd, ktorý rozhodoval o jeho mimoriadnom opravnom prostriedku – dovolaní. Uznesenie, ktorým dovolací súd dovolanie sťažovateľa podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol (sp. zn. 2 Tdo 74/2022), bolo vydané 27. júna 2023 a toto bolo sťažovateľovi doručené 21. septembra 2023 a jeho obhajkyňi 18. septembra 2023.

13. Od momentu doručenia uznesenia najvyššieho súdu sťažovateľovi teda začala plynúť lehota dvoch mesiacov na podanie ústavnej sťažnosti pre namietané porušenie základných práv aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v predmetnom trestnom konaní, tak ako to vyplýva z § 124 zákona o ústavnom súde.

14. Ústavný súd preto konštatuje, že v danej veci je dvojmesačná lehota na podanie ústavnej sťažnosti proti napadnutému uzneseniu krajského súdu zachovaná.

15. Preskúmaniu tejto časti ústavnej sťažnosti zo strany ústavného súdu však bráni iná okolnosť. Sťažovateľ namieta porušenie základného práva na obhajobu (porušenie práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru namieta iba v spojení s porušením základného práva na obhajobu). Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu. Je zrejmé, že sťažovateľ svoju obranu proti porušovaniu práva na obhajobu mohol a mal uplatniť v zmysle subsidiarity právomoci ústavného súdu najprv v dovolacom konaní. Z rozhodnutia dovolacieho súdu však nevyplýva, že by tento dôvod riadne uplatnil [urobil tak iba vo vzťahu k dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku] alebo že by uplatnil aspoň tomuto dôvodu zodpovedajúcu argumentáciu [k tomu aj m. m. IV. ÚS 546/2020 (ZNaU 18/2021)].

16. Za týchto okolností nemožno považovať ústavnú sťažnosť v tejto časti za prípustnú, preto ju bolo potrebné z uvedeného dôvodu (neprípustnosti) podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde odmietnuť.

17. Dovolacie rozhodnutie sťažovateľ nijakým, nie to ústavne relevantným spôsobom nenamietal.

IV.

K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom

18. Ústavný súd môže podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ustanoviť fyzickej osobe alebo právnickej osobe právneho zástupcu, ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

19. Tieto tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z nich nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (I. ÚS 333/2020). V prípade ústavnej sťažnosti, pri ktorej je daný dôvod na jej odmietnutie, ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Preto neboli splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a ústavný súd tak žiadosti sťažovateľa podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde nevyhovел (bod 2 výroku tohto uznesenia).

20. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa jeho ďalšími požiadavkami uvedenými v návrhu na rozhodnutie, o ktorých rozhodovanie je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. januára 2024

Miloš Maďar
predseda senátu